Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
EVGENIJA TANCHEVA
od 8. ožujka 2018.[1]

Predmet C-34/17

Eamonn Donnellan
protiv
The Revenue Commissioners

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio High Court (Visoki sud, Irska))

„Direktiva Vijeća 2010/24/EU – Uzajamna pomoć kod naplate potraživanja vezanih za poreze, carine i druge mjere – Dostava potraživanja osobi nakon, a ne prije izdavanja zahtjeva za naplatu putem jedinstvenog instrumenta kojim se dozvoljava provedba sukladno članku 12. Direktive 2010/24 – Dopuštenost pobijanja pred sudovima države članice koja prima zahtjev sukladno članku 14. Direktive 2010/24 – Članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Pravo na djelotvornu sudsku zaštitu”

I. Uvod

1. U svrhu okončanja glavnog postupka potrebno je da Sud odluči o posljedicama koje nastupaju kada država članica A (u ovom slučaju: Grčka)[2] izriče znatnu upravnu kaznu (u daljnjem tekstu: osporavano potraživanje) osobi koja boravi u državi članici B (u ovom slučaju: Irska) u okolnostima u kojima je država članica A obavijestila tu osobu o osporavanom potraživanju tek nakon što je država članica A državi članici B izdala jedinstveni instrument kojim se dozvoljava provedba u odnosu na osporavano potraživanje (u daljnjem tekstu: pobijani provedbeni instrument). Pobijani provedbeni instrument izdan je sukladno članku 12. Direktive Vijeća 2010/24/EU od 16. ožujka 2010. o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja vezanih za poreze, carine i druge mjere[3].

2. U kojem opsegu, ako uopće, takva osoba može osporavati pobijani provedbeni instrument i/ili mjere koje je tijelo kojem se upućuje zahtjev poduzelo za njegovu provedbu pred sudovima države članice B (Irska), a ne sudovima države članice A (Grčka), na temelju članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) i prava na djelotvornu sudsku zaštitu[4]?

1 Izvorni jezik: engleski

2 O tome je li izrečena kazna u glavnom postupku kaznene naravi prije nego upravna kazna, zbog čega ne bi ulazila u područje primjene članka 2. Direktive Vijeća 2010/24/EU i trebaju li to ocijeniti sudovi države kojoj je upućen zahtjev ili države koja je podnijela zahtjev vidjeti točku 90. dolje.

3 SL 2010., L 84, str. 1. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 17., str. 295.)

4 Direktivi 2010/24 prethodila je Direktiva Vijeća 2008/55/EZ od 26. svibnja 2008. o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja vezanih za određene pristojbe, carine, poreze i druge mjere (SL 2008., L 150, str. 28.) te Direktiva Vijeća 76/308/EEZ od 15. ožujka 1976. o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja koja proizlaze iz poslova koji čine dio sustava financiranja Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi, poljoprivrednih pristojbi i carina (SL 1976., L 73, str. 18.). Direktiva 2008/55 stavljena je izvan snage Direktivom 2010/24, a Direktiva 76/308 Direktivom 2008/55. S obzirom na to da vremenski okvir ovog spora ulazi u područje primjene Direktive 2008/55 i Direktive 2010/24, obje su mjerodavne za glavni postupak.

3. Pri rješavanju ovog problema prvo ću sažeti očitovanja podnesena Sudu. Nakon toga ću objasniti zašto smatram da je presuda Suda u predmetu Kyrian [5] zajedno sa zahtjevima koji proizlaze iz prava na djelotvornu sudsku zaštitu sukladno članku 47. Povelje [6] ključna za rješavanje ovog spora. Zatim ću objasniti zašto se članak 14. stavak 1. Direktive 2010/24 mora tumačiti na način da on pretpostavlja poštovanje redoslijeda koji je propisan tom direktivom, prema kojem razmjena informacija mora prethoditi dostavi potraživanja, a dostava zahtjeva izdavanju jedinstvenog instrumenta kojim se dozvoljava provedba sukladno članku 12. Direktive 2010/24.

II. Pravni okvir

A. Povelja Europske unije o temeljnim pravima

4. Članak 47. Povelje naslovljen „Pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje" u prva dva stavka navodi kako slijedi:

„Svatko čija su prava i slobode zajamčeni pravom Unije povrijeđeni ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom, u skladu s uvjetima utvrđenima ovim člankom.

Svatko ima pravo da zakonom prethodno ustanovljeni, neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. Svatko ima mogućnost biti savjetovan, branjen i zastupan."

B. Pravo Unije

5. Članak 4. stavak 1. Direktive 2008/55 glasio je:

„Na zahtjev tijela koje je podnositelj zahtjeva, tijelo kojem se upućuje zahtjev osigurava sve informacije koje bi mogle biti korisne tijelu koje je podnositelj zahtjeva za naplatu potraživanja.

U svrhu osiguranja tih informacija, tijelo kojem se upućuje zahtjev koristi ovlasti predviđene zakonima, propisima i administrativnim odredbama koje se primjenjuju na naplatu sličnih potraživanja nastalih u državi članici u kojoj se nalazi to tijelo." [neslužbeni prijevod]

6. Članak 5. stavci 1. i 2. Direktive 2008/55 glasili su:

„1. Na zahtjev tijela koje je podnositelj zahtjeva, tijelo kojem se upućuje zahtjev obavještava adresata o svim instrumentima i odlukama, uključujući one sudske naravi, koji potječu iz države članice u kojoj se nalazi tijelo koje je podnositelj zahtjeva, a odnose se na potraživanje i/ili njegovu naplatu, u skladu s pravilima o dostavi sličnih instrumenata ili odluka na snazi u državi članici u kojoj se nalazi tijelo kojem se upućuje zahtjev.

2. Zahtjev za dostavu sadržava: ime, adresu i bilo koje druge relevantne podatke koji se odnose na identifikaciju adresata, kojima tijelo koje je podnositelj zahtjeva obično ima pristup, prirodu i predmet instrumenta ili odluke koja se dostavlja, ako je to potrebno, ime, adresu i bilo koje druge relevantne podatke koji se odnose na identifikaciju dužnika, kojima tijelo koje je podnositelj zahtjeva obično ima pristup i potraživanje na koje se odnosi instrument ili odluka te bilo koje druge korisne podatke." [neslužbeni prijevod]

5 Presuda od 14. siječnja 2010., Kyrian (C-233/08, EU:C:2010:11)

6 U presudi od 16. svibnja 2017., Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373, t. 54. i navedena sudska praksa), Sud je smatrao da „[…] valja podsjetiti da je načelo djelotvorne sudske zaštite opće načelo prava Unije koje je danas izraženo u članku 47. Povelje. Navedeni članak 47. osigurava u pravu Unije zaštitu koju dodjeljuje članak 6. stavak 1. i članak 13. EKLJP-a. Stoga se valja pozivati samo na tu prvu odredbu".

7. Uvodna izjava 4. Direktive 2010/24 navodi, između ostalog, da:

„[…] [su] potrebne važne prilagodbe, pri čemu sama promjena postojeće Direktive 2008/55/EZ ne bi bila dovoljna. Tu Direktivu stoga treba staviti izvan snage i zamijeniti novim pravnim aktom koji se temelji na postignućima Direktive 2008/55/EZ, ali osigurava jasnija i preciznija pravila gdje je to potrebno.”

8. Uvodna izjava 12. Direktive 2010/24 glasi:

„Tijekom postupka naplate potraživanja u državi članici kojoj je upućen zahtjev, zahtjev za potraživanje, obavijest tijela države članice koja je podnijela zahtjev ili instrument kojim se ovlašćuje njegova provedba može osporiti predmetna osoba. U takvim je slučajevima potrebno utvrditi da dotična osoba mora iznijeti to pokretanje postupka osporavanja potraživanja pred nadležno tijelo države članice koja podnosi zahtjev i da tijelo kojem se upućuje zahtjev mora obustaviti, osim ako tijelo koje je podnositelj zahtjeva ne zatraži drukčije, svaku provedbu postupka koju je pokrenula dok nadležno tijelo države članice koja podnosi zahtjev ne donese odluku.”

9. Uvodna izjava 20. Direktive 2010/24 navodi, između ostalog, da je cilj Direktive „osiguranje jedinstvenog sustava naplate potraživanja na unutarnjem tržištu”.

10. Uvodna izjava 21. Direktive 2010/24 navodi:

„Ova Direktiva poštuje temeljna prava i poštuje načela koja su priznata posebno Poveljom o temeljnim pravima Europske unije.”

11. Članak 8. Direktive 2010/24 nosi naslov „Zahtjev za dostavu pojedinih dokumenata vezano za naplatu potraživanja”. Prvi i drugi stavak glase:

„1. Na zahtjev tijela koje je podnositelj zahtjeva, tijelo kojem se upućuje zahtjev obavještava adresat[a] o svim dokumentima, uključujući onima sudske naravi, koji proizlaze [potječu] iz države članice koja je podnijela zahtjev i odnose se na potraživanje kako se navodi u članku 2. ili na njegov povrat.

Zahtjevu za obavijest [dostavu] prilaže se standardni obrazac koji sadrži najmanje sljedeće informacije:

(a) ime, adresu i bilo koje druge relevantne podatke koji se odnose na identifikaciju adresata;

(b) svrhu obavijesti [dostave] i rok u kojem treba izvršiti tu obavijest [dostavu];

(c) opis priloženog dokumenta i prirodu i iznos predmetnog potraživanja;

(d) ime, adresu i druge detalje o kontaktu vezano za:

   i. ured odgovoran za priloženi dokument, i, ako je različit;

   ii. ured u kojem se mogu dobiti daljnje informacije vezano za prijavljeni [dostavljeni] dokument ili vezano za mogućnosti osporavanja plaćanja obveze.

2. Tijelo koje je podnositelj zahtjeva podnosi zahtjev za obavijest [dostavu] u skladu s ovim člankom samo kada nije u mogućnosti obavijestiti [dostaviti] u skladu s pravilima koja uređuj[u] prijavu [dostavu] predmetnog dokumenta državi članici koja podnosi zahtjev ili kada bi takva prijava [dostava] potaknula nerazmjerne poteškoće.”

12. Članak 14. Direktive 2010/24 nosi naslov „Sporovi”. Stavci 1. i 2. tog članka glase:

„1. Sporovi vezani za potraživanje, prvobitni instrument koji omogućuje izvršenje u državi članici koja podnosi zahtjev ili jedinstveni instrument koji omogućuje izvršenje u državi članici koja prima zahtjev i sporovi vezani za valjanost dostave koju je obavilo nadležno tijelo države članice koja podnosi zahtjev u nadležnosti su nadležnih tijela države članice koja podnosi zahtjev. Ako tijekom postupka naplate potraživanja, potraživanje, prvobitni instrument koji omogućuje izvršenje u državi članici koja prima zahtjev ili jedinstveni instrument koji[m se dozvoljava provedba zainteresirana osoba ospori u državi članici kojoj je upućen zahtjev, tijelo] kojem se upućuje zahtjev obavještava tu stranku da takvo pravno sredstvo mora podnijeti nadležnom tijelu države članice koja podnosi zahtjev u skladu s važećim zakonima u toj državi članici.

2. Sporovi vezani za postupak izvršenja u državi članici koja prima zahtjev ili vezani za važenje dostavljenih obavijesti nadležnog tijela države članice koja prima zahtjev podnose se nadležnom tijelu te države članice u skladu s njezinim zakonima i propisima.”

III. Činjenično stanje u glavnom postupku i prethodno pitanje

13. Eamonn Donnellan (u daljnjem tekstu: tužitelj), rođen 1979. u okrugu Galway, Irska, 2002. bio je zaposlen kao vozač kamiona u društvu TLT International Limited, Co. Westmeath. U srpnju 2002. tužitelju je poslodavac naložio da kamionom ode u Grčku i preuzme 23 palete maslinovog ulja. Kada je tužitelj putujući iz Grčke natrag za Irsku, 27. srpnja 2002., išao na trajekt za Italiju, grčka carinska tijela izvršila su kontrolu kamiona i otkrila velike količine neprijavljenih kutija cigareta[7], skrivenih u kamionu među paletama maslinovog ulja. Tužitelj je bio u pritvoru te je dva dana kasnije osuđen zbog, između ostalog, krijumčarenja. U listopadu 2002. Efetio Patron (Žalbeni sud u Patrasu, Grčka) ukinuo je presudu kojom je tužitelj bio osuđen te naredio njegovo puštanje na slobodu bez odgode, nakon čega se on vratio u Irsku.

14. Šest godina i šest mjeseci kasnije, 27. travnja 2009., grčki carinski ured u Patrasu je na temelju odluke o procjeni od 27. travnja 2009. (u daljnjem tekstu: odluka o procjeni iz 2009.) odlučio o osporavanom potraživanju prema tužitelju. Potraživanje je bila kazna u iznosu od 1 097 505,00 eura zbog navodnog krijumčarenja cigareta i kršenja grčkih carinskih propisa koji su 2002. bili na snazi.

15. Grčko veleposlanstvo u Irskoj je 19. lipnja 2009. poslalo tužitelju „poziv” preporučenom pošiljkom na kojoj je bilo navedeno samo njegovo ime te grad njegova prebivališta. Tužitelj je navedenim pozivom bio pozvan da pregleda dokumente za koje je bilo navedeno da potječu od grčkog Ministarstva financija. Međutim, poziv nije navodio da se ti dokumenti odnose na osporavano potraživanje.

16. Sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku navodi da je utvrdio da tužitelj nije primio „poziv” od 19. lipnja 2009. Navedeno dokazuju pisana očitovanja Grčke, koja opisuju poziv od 19. lipnja 2009. kao događaj u kojem je grčko veleposlanstvo neuspješno pokušalo dostaviti tužitelju odluku o procjeni te je isto ponovio agent grčke vlade na raspravi.

17. Na raspravi grčki agent nije mogao izvijestiti o tome jesu li grčka tijela dodatno osigurala dostavu odluke o procjeni iz 2009. tužitelju uz pomoć tijela kojem se upućuje zahtjev sukladno člancima 4. i 5. Direktive 2008/55 (zahtjev za informacije odnosno za dostavu pojedinih dokumenata) mjerama koje su u to vrijeme bile na snazi. U spisu predmeta ništa ne upućuje na to da je ta mogućnost uzajamne pomoći bila iskorištena.

7 Sukladno spisu predmeta radilo se o 171 800 kutija cigareta.

18. Sukladno odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, tužitelju je u skladu s grčkim pravom izvršena predmnijevana dostava zahtjeva objavom obavijesti u Službenom listu Grčke 15. srpnja 2009. Međutim, grčki agent je na raspravi zauzeo stav da je tužitelj iscrpno obaviješten o predmetu koji se vodio protiv njega znatno kasnije, to jest 14. studenoga 2013., kada je primio i potvrdio primitak odluke o procjeni i njezina prijevoda na engleski jezik[8]. To se dogodilo nakon što je tužitelj preko svojih irskih odvjetnika nastojao saznati više o pobijanom provedbenom instrumentu od tijela kojem je upućen zahtjev.

19. Tužitelj je obaviješten o pobijanom provedbenom instrumentu godinu dana ranije dopisom od 14. studenoga 2012. nakon zahtjeva za naplatu tijela koje je podnositelj zahtjeva tijelu kojem se upućuje zahtjev. Tužitelj je primio dopis s navedenim datumom od tijela kojem se upućuje zahtjev kojim ga se obavješćuje o osporavanom potraživanju te zahtijeva njegova naplata u iznosu od 1 507 971,88 eura. Dopis je sadržavao i kopiju pobijanog provedbenog instrumenta koji je izdalo tijelo koje je podnositelj zahtjeva u skladu s člankom 12. Direktive 2010/24, ali ništa više od toga. Dopis tijela kojem se upućuje zahtjev također je sadržavao konkretan zahtjev za plaćanje iznosa od 1 507 971,88 eura u roku od 30 dana te posljedice njegova neispunjenja (u daljnjem tekstu: zahtjev za plaćanje). Te posljedice uključivale su ovršni postupak te upućivanje Sheriffu ili County Registraru (sudskom ovršitelju) radi zapljene tužiteljeve imovine.

20. Dana 11. lipnja 2014. tužitelj je, umjesto pokretanja postupka radi pobijanja odluke o procjeni iz 2009. i pobijanog provedbenog instrumenta u Grčkoj, pokrenuo postupak pred High Court of Ireland (Visoki sud, Irska) protiv tijela kojem se upućuje zahtjev tražeći, između ostaloga, poništenje zahtjeva za izvršenje naplate u Irskoj te naknadu štete zbog navodne povrede svojih (irskih) ustavnih prava, propusta i klevete od strane tijela kojem se upućuje zahtjev. Na prijedlog tužitelja 12. prosinca 2014. donesena je privremena mjera kojom se prekida naplata osporavanog potraživanja u Irskoj do donošenja odluke u postupku u Irskoj.

21. Tijekom postupka u Irskoj izveden je dokaz saslušanja grčkog vještaka za javno pravo koji je 19. studenoga 2015. izradio pismeno mišljenje, a prema kojem je sukladno grčkom pravu rok za ulaganje pravnog lijeka tužitelja pred grčkim sudovima istekao u listopadu 2009. Prema odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, to mišljenje se dijelom temelji na činjenici da je predmnijevana dostava sukladno grčkim upravnim propisima (objava na grčkom jeziku u službenom glasilu i navodna dostava putem grčkog veleposlanstva u Irskoj) dovoljna i obvezujuća sukladno presudama 2436 i 2437 iz 2012. koje je donio Symvoulio tis Epikrateias (Državno vijeće, Grčka). Kako je ranije navedeno, objava je izvršena 15. srpnja 2009.

22. Sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku je u odluci kojom se upućuje taj zahtjev utvrdio da pravni lijek pred grčkim sudovima nakon zahtjeva za plaćanje tijela koje je podnositelj zahtjeva od 14. studenoga 2012. ne bi bio uspješan. Grčka vlada u svojem pismenom očitovanju kao i njezin agent tijekom rasprave osporavali su taj zaključak.

23. U tim je okolnostima High Court of Ireland (Visoki sud, Irska) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu Europske unije sukladno članku 267. UFEU-a sljedeća prethodna pitanja:

„Protivi li se članku 14. stavcima 1. i 2. Direktive 2010/24 to da High Court of Ireland prilikom utvrđivanja izvršivosti u Irskoj ‚jedinstvenog instrumenta kojim se dozvoljava provedba' koji je 14. studenoga 2012. izdao carinski ured u Patrasu za upravne novčane kazne i globe u iznosu od 1 097 505,00 eura izrečen 15. srpnja 2009. zbog navodnog krijumčarenja 26. srpnja 2002.:

(i) primijeni pravo na djelotvorno pravno sredstvo i na pošteno suđenje u razumnom roku na građanina Irske i Europske unije u vezi sa zahtjevom za provedbu;

8 Vidjeti odluku kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, u kojoj se navodi da je tužitelj sve detalje o odluci o procjeni iz 2009. saznao tek iz dopisa od 14. ožujka 2014. U ovom mišljenju pozivat ću se na datum koji je grčka vlada navela na raspravi.

(ii) uzme u obzir ciljeve Direktive 2010/24 o uzajamnoj pomoći (uvodna izjava 20. Direktive 2010/24) i poštovanju obveze pružanja šire pomoći na temelju EKLJP-a (uvodna izjava 17. Direktive 2010/24), kao što je to pravo građana na djelotvoran pravni lijek prema članku 47. Povelje i članku 13. EKLJP-a;

(iii) vodi računa o punoj učinkovitosti prava Zajednice za njezine građane?"

24. Pisana očitovanja predali su tužitelj, tijelo kojem se upućuje zahtjev, grčka vlada i Europska komisija. Svi su sudjelovali na raspravi koja je održana 18. siječnja 2018.

IV. Sažetak očitovanja

25. Tužitelj priznaje da se čini da tekst članka 14. stavka 1. Direktive 2010/24 nalaže da su pitanja vezana za potraživanje, dostavu izvorne odluke o procjeni ili jedinstveni instrument kojim se dozvoljava provedba u nadležnosti države članice koja podnosi zahtjev (u ovom slučaju Grčka) te da članak 14. stavak 2. navodi da se sporovi vezani za postupak izvršenja u državi članici koja prima zahtjev podnose nadležnom tijelu te države članice. Međutim, tužitelj naglašava da je Sud u predmetu Kyrian [9] smatrao da mogu postojati iznimke od teksta direktive da bi se osigurala zaštita temeljnih prava te da presuda Suda u navedenom predmetu podupire njegovu tužbu.

26. Tužitelj upućuje, između ostalog, na točke presude Kyrian u kojima se utvrđuje da se cilj djelotvorne obavijesti o svim instrumentima i odlukama svojstven Direktivi 76/308 može ostvariti samo ako se poštuju legitimni interesi adresata obavijesti [10]; da je jedna od svrha obavijesti omogućavanje adresatu da ostvaruje svoja prava [11]; da oboje, i predmet potraživanja i povod postupka, moraju biti izvjesno utvrđeni [12] (što je u predmetu Kyrian značilo da obavijest mora biti na službenom jeziku države članice u kojoj se nalazi tijelo kojem se upućuje zahtjev [13]) te da je, s obzirom na to da Direktiva 76/308 nije predviđala posljedice u slučaju nepoštovanja navedenih uvjeta, „na nacionalnom sudu da primijeni nacionalno pravo pri čemu mora osigurati potpunu učinkovitost prava Zajednice, a što može dovesti do toga da se nacionalno pravo koje je doneseno imajući u vidu potpuno unutarnju situaciju tumači kako bi ga se primijenilo na predmetnu prekograničnu situaciju." [14]

27. Tužitelj ističe da nije sporno da on nije bio upoznat s postojanjem zahtjeva do 14. studenoga 2012. i objašnjava da je dvaput bio lišen prava na pošteno saslušanje jer nije bio obaviješten o izvornom postupku koji se odvio u Grčkoj [15], nije bio obaviješten o postojanju odluke o procjeni iz 2009. kako bi je mogao pobijati te da sukladno irskom pravu neomogućavanje sudjelovanja u postupku i neobavješćivanje o odluci poput odluke u glavnom postupku ima za posljedicu da se takva odluka ne može provesti. Tužitelj upućuje na činjenicu da su nacionalnom sudu koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku podnesena očitovanja prema kojima grčka tijela nisu pokušala koristiti nijedan mehanizam EU-a za dostavu da bi ga obavijestila o odluci o procjeni iz 2009. te da nikakvi dokazi u vezi s navedenim nisu podastrijeti sudu.

28. Nadalje, tužitelj se poziva na sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava o tumačenju članka 6. EKLJP-a u kojoj je utvrđeno da se stranke u postupku moraju pozvati na sudske rasprave na način da ne budu samo obaviještene o vremenu i mjestu rasprave, već da imaju dovoljno vremena da se pripreme i budu nazočne na raspravi te da se formalno otpravljanje dopisa o obavijesti a da nije

9 Presuda od 14. siječnja 2010. (C-233/08, EU:C:2010:11)

10 *Ibid.*, t. 57. i navedena sudska praksa

11 *Ibid.*, t. 58.

12 *Ibid.*, t. 59.

13 *Ibid.*, t. 60.

14 *Ibid.*, t. 61. koja navodi presudu od 8. studenoga 2005., Leffler (C-443/03, EU:C:2005:665).

15 Ovaj navod osporio je grčki zastupnik na raspravi. Vidjeti i niže t. 76.

izvjesno da će on pravodobno doći do tužitelja ne može smatrati pravilnom dostavom [16]. Nadalje, tužitelj upućuje na predmet Kapetanios i dr. protiv Grčke [17] u kojem je Europski sud za ljudska prava utvrdio da je izricanje upravnih kazni osobama optuženima za krijumčarenje te oslobođenima optužbe povreda članka 6. stavka 2. EKLJP-a o presumpciji nevinosti te članka 4. Protokola broj 7. o pravu da se ne bude dva puta suđen ili kažnjen u istoj stvari. Konačno, tužitelj se pita, u duhu odluke u predmetu Kapetanios i dr. protiv Grčke, može li se kazna, u visini kao u predmetnom postupku, smatrati kaznom građanskopravne naravi ili je ona prije kaznene naravi.

29. Tijelo kojem se upućuje zahtjev navodi da je pobijani provedbeni instrument bio sastavljen na engleskom jeziku s datumom izdavanja 14. studenoga 2012. te da je dostavljen tužitelju pismom koje je nosilo isti datum. Tijekom glavnog postupka nije bilo pritužbi vezanih za formu ili sadržaj pobijanog provedbenog instrumenta niti onih vezanih za radnje koje je poduzelo tijelo kojem se upućuje zahtjev u Irskoj. Tužitelj je tijekom unakrsnog ispitivanja održanog 27. listopada 2015. potvrdio da razumije pobijani provedbeni instrument te da je obaviješten da se bilo kakav spor vezan za potraživanje može pokrenuti pred tijelom koje je podnositelj zahtjeva u Grčkoj. Nadalje, tužitelj je također potvrdio da mu je dana adresa tijela koje je podnositelj zahtjeva u Grčkoj te da ga je tijelo kojem se upućuje zahtjev u Irskoj obavijestilo da ono neće poduzimati daljnje radnje za vrijeme njegova obraćanja tijelu koje je podnositelj zahtjeva.

30. Unatoč navedenom, tužitelj je 11. lipnja 2014. pokrenuo postupak pred irskim sudovima koji je kulminirao podnošenjem zahtjeva za prethodnu odluku.

31. Tijelo kojem se upućuje zahtjev smatra da je sukladno članku 14. Direktive 2010/24, njezinu tekstu te uvodnim izjavama 12. i 20. očito da se prigovori koje navodi tužitelj moraju podnijeti u Grčkoj. Suprotno bi potpuno uništilo zakonodavni okvir ustanovljen Direktivom 2010/24 te narušilo sustav uzajamne pomoći, posebno članak 12. Direktive 2010/24. U skladu s navedenim, pitanja koja se odnose na formalnu i materijalnu valjanost pobijanog provedbenog instrumenta, uključujući ona utemeljena na Povelji, moraju se podastrijeti grčkim sudovima.

32. S obzirom na okolnost da je tužitelj propustio osporavati pobijani provedbeni instrument u Grčkoj, tijelo kojem se upućuje zahtjev je sukladno članku 13. stavku 1. Direktive 2010/24 postalo obvezno postupati sa zahtjevom kao da se radi o zahtjevu podnesenom sukladno irskom pravu. Ako bi tužitelj poduzeo daljnje korake u svrhu pobijanja ili osporavanja pobijanog provedbenog instrumenta, tijelo kojem se upućuje zahtjev bi sukladno irskom pravu prekinulo postupak [18].

33. Prema navodima tijela kojem se upućuje zahtjev ovaj predmet se razlikuje od predmeta Kyrian jer se potonji odnosi na situaciju u kojoj je prigovor istaknut u vezi s dostavom tijela kojem se upućuje zahtjev jer je zahtjev bio na jeziku (njemački) koji nije bio niti jezik države kojoj je upućen zahtjev (u predmetu Kyrian: Češka Republika) niti jezik koji je primatelj razumio. Dostavljena obavijest u ovom glavnom postupku je bila na engleskom jeziku, s čime tužitelj za razliku od tužitelja u predmetu Kyrian nije imao problema. Nadalje, iako tijelo kojem se upućuje zahtjev priznaje da se instrument kojim se dozvoljava provedba može iznimno staviti izvan snage, to mora biti na temelju okolnosti koje su svojstvene samom instrumentu, kao što su jezik na kojem je napisan ili osoba kojoj je dostavljen, a ne na temelju osporavanja osnovanosti činjeničnog stanja na kojem se temelji predmetno potraživanje.

16 ESLJP, 1. ožujka 2012., Kolegovy protiv Rusije, CE:ECHR:2012:0301JUD001522605, t. 40.

17 ESLJP, 30. travnja 2015., Kapetanios i dr. protiv Grčke, CE:ECHR:2015:0430JUD000345312

18 Tijelo kojem se upućuje zahtjev upućuje na odredbu 13. stavak 1. Statutory Instrumenta No 643/2011, European Union (Mutual Assistance for Recovery of Claims relating to Taxes, Duties and other Measures) Regulations 2011 (Uredba br. 643/2011, Propisi Europske unije 2011. (Uzajamna pomoć kod naplate potraživanja vezanih za poreze, carine i druge mjere)), (*Iris Oifigiúil*, 16. prosinca 2011.).

34. Tijelo kojem se upućuje zahtjev navodi da je, unatoč njegovu protivljenju, dokaz vještačenja grčkog odvjetnika bio izveden na raspravi pred sudom koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku te osporava da iz njega nedvosmisleno proizlazi da bi tužiteljevo pobijanje zahtjeva u Grčkoj bilo neuspješno. Tužitelj bi mogao dokazivati povredu svojih temeljnih prava pred grčkim sudovima te osigurati, ako je to potrebno, da grčki sud protiv čijih odluka nema pravnog lijeka sukladno članku 267. UFEU-a podnese zahtjev za prethodnu odluku.

35. Na kraju, tijelo kojem se upućuje zahtjev osporava navod da su prema irskom pravu propusti pri dostavi uvijek apsolutan razlog za pobijanje odluke.

36. Grčka vlada poriče navod da tužitelj ne bi mogao štititi svoja temeljna prava, uključujući pravo na djelotvoran pravni lijek, da je pobijao odluku o procjeni iz 2009. u Grčkoj. Prema ustaljenoj sudskoj praksi Symvoulio tis Epikrateiasa (Državno vijeće), sukladno članku 66. stavku 1. točki (A) podtočki (a) Zakonika o upravnom postupku, iako je propisano kao opće pravilo da rok za ulaganje žalbe počinje teći od zakonite dostave zainteresiranoj osobi, ostaje moguće da rok počinje teći kada se utvrdi da je zainteresirana osoba postala u potpunosti svjesna sadržaja pobijane odluke, u slučajevima kada se propisana dostava nije dogodila ili kada se dogodila, ali nije bila uredna [19]. U tome smislu grčka vlada upućuje i na sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava [20].

37. Grčka vlada nije suglasna s točkom 16. rješenja o upućivanju zahtjeva za prethodnu odluku jer su dokumenti poslani grčkom veleposlanstvu u Irskoj, za koje priznaje da nisu bili uspješno dostavljeni, zaista bili na engleskom jeziku [21].

38. Odluka kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku temelji se na pogrešnoj pretpostavci nacionalnog suda koji je uputio zahtjev da postoje jasni pokazatelji da bi provođenje postupka naplate kazne u Irskoj činilo povredu tužiteljevih prava iz članka 47. Povelje i članka 6. EKLJP-a.

39. Na raspravi agent grčke vlade naveo je da, ako dokument nije dostavljen, kakav je bio slučaj u glavnom postupku, ili ako dostava nije bila uredna, rok za pokretanje postupka pobijanja odluke u Grčkoj počinje teći tek od trenutka kada je adresat u potpunosti upoznat s navodima protiv njega. Dostava, koja u tom pogledu nije bila uredna, može se proglasiti nevaljanom te grčki sudac može odlučiti da rok ne počinje teći prije nego što je adresat imao stvarno i potpuno znanje o sadržaju potraživanja. Stoga se tužitelj mogao obratiti Symvoulio tis Epikrateiasu (Državno vijeće) da ponovno otvori postupak na toj osnovi nakon što je 14. studenoga 2013. primio engleski prijevod odluke o procjeni iz 2009., a što on nije napravio. Da to učini sada, bilo bi prekasno.

40. Zaključno, pravni vještak saslušan pred nacionalnim sudom koji je uputio zahtjev nije uzeo u obzir mjerodavnu sudsku praksu Symvoulio tis Epikrateiasa (Državno vijeće), Areios Pagosa (Kasacijski sud, Grčka) ili Europskog suda za ljudska prava, navedenu u pisanom očitovanju grčke vlade.

19 Grčka vlada upućuje na odluke 986/2016, 169/2015, 3575-7/2013, 2436-7/2012 (sedmočlano vijeće), 2034-6/2011 (opća sjednica), 193, 1309/2006, 3696/2005, 627/2002, 3761/1999 (sedmočlano vijeće), 537-540/1998, 3220/1990, vidjeti Symvoulio tis Epikrateias (Državno vijeće) 1797/2000, 589, 2188/1972.

20 ESLJP, 14. siječnja 2010., Popovitsi protiv Grčke, CE:ECHR:2010:0114JUD005345107 i ESLJP, 28. svibnja 2009., Elyasin protiv Grčke, CE:ECHR:2009:0528JUD004692906

21 U točki 16. odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku navodi se „dokazi na raspolaganju sudu koji upućuje zahtjev za prethodnu odluku upućuju na to da je dokumentacija bila na grčkom jeziku".

41. Komisija navodi da načela uzajamnog povjerenja i uzajamnog priznavanja nalažu svakoj državi članici, osim u iznimnim okolnostima, da smatra da ostale države članice poštuju pravo Unije i konkretno temeljna prava priznata tim pravom [22]. Načelo uzajamnog priznavanja je izraženo u članku 10. stavku 1. i članku 13. Direktive 2010/24, na temelju kojih su države članice načelno obvezne naplatiti potraživanja koja su predmet instrumenta kojim se dozvoljava provedba.

42. Međutim, poštovanje članka 47. Povelje obvezujuće je za države članice i stoga za njihove sudove kada provode pravo Unije, a što je slučaj kada izvršavaju zahtjev za naplatu potraživanja koji je predmet instrumenta kojim se dozvoljava provedba [23].

43. Sud je u tom smislu priznao da su „u iznimnim okolnostima" moguća ograničenja načela uzajamnog priznavanja i povjerenja među državama članicama, posebno kada je to nužno radi jamčenja poštovanja temeljnih prava [24].

44. Komisija napominje da je zakonodavstvo EU-a uspjelo u području priznavanja i izvršenja stranih presuda pomiriti poštovanje prava na obranu i prava na djelotvoran pravni lijek s načelom uzajamnog priznavanja [25].

45. Komisija nadalje upućuje na dio presude u predmetu Kyrian, koji dozvoljava tijelima u državi članici kojoj je upućen zahtjev da iznimno provjere je li instrument kojim se dozvoljava provedba izdan na temelju članka 12. Direktive 2010/24 protivan javnom poretku [26] te na presudu Europskog suda za ljudska prava u predmetu Avotiņš protiv Latvije [27]. Komisija smatra da se dvojba koja postoji u glavnom postupku može riješiti primjenom te odluke.

46. Primjenjujući načela ustanovljena u predmetu Avotiņš protiv Latvije u odnosu na članak 6. stavak 1. EKLJP-a i pravo na pravično saslušanje, na slučaj kao što je ovaj predmetni, slijedi da je, u načelu, država članica kojoj se podnosi zahtjev onemogućena provjeravati valjanost i izvršivost instrumenta kada tužitelj nije iscrpio lokalne pravne lijekove. Međutim, u iznimnim okolnostima, kada sud države članice kojoj je upućen zahtjev izvan svake sumnje utvrdi da zainteresirana osoba nema nikakav djelotvoran pravni lijek u državi članici koja podnosi zahtjev, tada se podjela uloga utvrđena u članku 14. Direktive 2010/24 ne bi trebala primijeniti [28]. Slijedom toga, sudovi države članice mogu, u iznimnim okolnostima, provjeriti bi li provedba instrumenta vodila očitoj povredi temeljnog prava na djelotvoran pravni lijek sukladno članku 47. stavku 1. Povelje i očiglednoj uskrati pravičnog suđenja te u tom slučaju odbiti provesti zahtjev za naplatu potraživanja.

47. Međutim, odbijanje provedbe zahtjeva na temelju tog razloga čini krajnju mjeru te je prag za njezinu primjenu jako visok. Sud države članice kojoj se podnosi zahtjev mora posjedovati dokaz koji dokazuje izvan svake sumnje da ne postoji djelotvoran pravni lijek te u tu svrhu mora poduzeti sve razumne korake da dođe do takvog zaključka, uključujući traženje informacija od nadležnih tijela države članice koja podnosi zahtjev [29].

22 Komisija upućuje na mišljenje Suda 2/13 (pristupanje Europske unije EKLJP-u) od 18. prosinca 2014. (EU:C:2014:2454, t. 191.) i presudu od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 78.).

23 Komisija upućuje, *mutatis mutandis*, na presudu od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 84.).

24 Presude od 21. prosinca 2011., N. S. (C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, t. 80. do 82.) i od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 82. i 83.)

25 Komisija upućuje na članak 45. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 1215/2012 od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289.).

26 Presuda Suda od 14. siječnja 2010., Kyrian (C-233/08, EU:C:2010:11, t. 42.)

27 ESLJP, 23. svibnja 2016., Avotiņš protiv Latvije, CE:ECHR:2016:0523JUD001750207

28 Komisija upućuje (*mutatis mutandis*) na presudu ESLJP-a od 23. svibnja 2016., Avotiņš protiv Latvije, CE:ECHR:2016:0523JUD001750207, t. 121. i slj.

29 Komisija se oslanja na, *mutatis mutandis*, presudu od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 91.-95.).

V. Analiza

48. Na temelju sljedeće analize došao sam do zaključka da na postavljeno pitanje treba odgovoriti negativno. Taj se zaključak temelji na manjkavostima postupka obuhvaćenima Direktivom 2010/24 i njezinom prethodnicom, Direktivom 2008/55, a ne na primjeni pravnog testa, kako predlaže Komisija, koji se temelji na nedokazanim sumnjama da tužitelj ne bi imao na raspolaganju djelotvoran pravni lijek da je započeo postupak u Grčkoj.

A. Uvodne napomene

1. Načelo uzajamnog povjerenja

49. Načelo uzajamnog povjerenja nalaže državama članicama da „osim u iznimnim okolnostima" smatraju da „sve ostale države članice poštuju pravo Unije i konkretno temeljna prava priznata tim pravom"[30]. Međutim, Sud je priznao postojanje iznimki od ovog načela. Primjerice, iznimke su priznate u kontekstu prava Unije u području imigracije i azila, policijske i pravosudne suradnje u kaznenim pitanjima te u slučaju sustavnih ili općih nedostataka u državi članici, koji mogu stvoriti stvaran rizik izlaganja osobe ili osoba, kojih se to tiče, povredi prava priznatih Poveljom, ako bi se načelo uzajamnog priznavanja automatski primjenjivalo[31].

50. U području pravosudne suradnje u građanskim i trgovačkim stvarima Sud je također smatrao da se iznimka javnog poretka pri priznanju i izvršenju sudskih odluka koje je donio sud države članice, koja je bila sadržana u članku 34. stavku 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima[32], a koja se sada pojavljuje u članku 45. stavku 1. točki (a) Uredbe br. 1215/2012[33], primjenjuje u slučaju očite povrede pravnog pravila koje se smatra da ima ključnu važnost u pravnom poretku EU-a i time u pravnom poretku države članice u kojoj se traži priznanje ili prava koje je priznato kao temeljno pravo u tom pravnom poretku[34].

51. Međutim, ništa u spisu predmeta ne upućuje na postojanje propusta Grčke u poštovanju prava na pravično saslušanje ili prava na djelotvoran pravni lijek sukladno članku 47. Povelje u tolikoj mjeri da bi u okolnostima glavnog postupka podržavalo razvoj iznimke od načela uzajamnog povjerenja u kontekstu Direktive 2010/24[35].

30 Mišljenje Suda 2/13 (Pristupanje Europske unije EKLJP-u) od 18. prosinca 2014. (EU:C:2014:2454, t. 191.)

31 U kontekstu policijske i pravosudne suradnje u kaznenim pitanjima vidjeti, primjerice, presudu od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198). U kontekstu prava imigracije i prava azila vidjeti, primjerice, presudu od 21. prosinca 2011., N. S. (C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865).

32 SL 2001., L 12, str. 1. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.)

33 SL 2012., L 351, str. 1. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289.)

34 Vidjeti primjerice presudu od 16. srpnja 2015., Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, t. 44. i navedena sudska praksa). Vidjeti slično presudu od 19. studenoga 2015., P (C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, t. 39.)

35 Vidjeti presudu od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 88.). Odluka kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku sadržava kratku izjavu o tome da je sud koji je uputio zahtjev bio zabrinut bi li tužitelj u Grčkoj imao djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje u razumnom roku zbog izvanredno dugog protoka vremena. Međutim, te tvrdnje nisu dalje razvijene niti u pisanim očitovanjima niti na raspravi.

52. Činjenično stanje u glavnom postupku ne sadržava dokaze o tome da je, primjerice, tužitelj bio isključen od sudjelovanja u postupcima pred grčkim sudovima [36]. Čak i da je postojala opravdana zabluda na strani irskih sudova da bi pravo EU-a ili nacionalno pravo, uključujući pravila o rokovima pokretanja postupka, bilo pogrešno primijenjeno da je tužitelj pokrenuo postupak pred grčkim umjesto irskim sudovima, to ne bi bilo dovoljno samo za sebe da istisne, sukladno iznimci od načela uzajamnog priznanja, grčke sudove kao nadležne sudove za pobijanje provedbenog instrumenta kako je predviđeno tekstom članka 14. i uvodne izjave 12. Direktive 2010/24 [37].

2. Presuda Suda u predmetu Kyrian

53. Slažem se, međutim, da pravno pravilo koje je razvio Sud u predmetu Kyrian pruža mjerilo za rješavanje pravnih pitanja koja se postavljaju u glavnom postupku.

54. U tom predmetu od Suda je zatraženo da razmotri posljedice koje proizlaze iz propusta (njemačkog) tijela koje je podnositelj zahtjeva da dostavi M. Kyrianu, češkom državljaninu s prebivalištem u Češkoj Republici, dokumente na jeziku koji on razumije. Je li navedeno ovlastilo M. Kyriana da pobija izvršenje potraživanja pred češkim, a ne njemačkim sudovima, iako je iz teksta članka 12. stavaka 1. i 3. Direktive 76/308, propisa koji je tada bio na snazi, a koji se danas odražava u članku 14. Direktive 2010/24, proizlazilo da je M. Kyrian obvezan pokrenuti postupak pred njemačkim sudovima?

55. U predmetu Kyrian Sud je odlučio da su, kao prvo, sudovi države članice u kojoj se nalazi tijelo kojem se upućuje zahtjev, iznimno, ovlašteni provjeriti bi li izvršenje instrumenta kojim se dozvoljava provedba bilo protivno javnom poretku te države članice te, ako je to opravdano, odbiti pružiti pomoć u potpunosti ili djelomično ili je uvjetovati ispunjenjem određenih uvjeta [38].

56. Kao drugo, bez daljnje razrade ranije spomenute iznimke, Sud je utvrdio da sudovi države članice u kojoj se nalazi tijelo kojem se upućuje zahtjev imaju nadležnost provjeriti je li instrument kojim se dozvoljava provedba bio uredno dostavljen dužniku. Pri tumačenju riječi „postupak izvršenja" iz članka 12. stavka 3. Direktive 76/308, koji se sada odražava u članku 14. stavku 2. Direktive 2010/24, Sud je napomenuo da je, sukladno članku 5. Direktive 76/308, sada članku 8. Direktive 2010/24, prvi korak u izvršenju odluke u kontekstu uzajamne pomoći dostava svih instrumenata i odluka u vezi s potraživanjem i/ili njegovom naplatom koji potječu iz države članice u kojoj se nalazi tijelo koje je podnositelj zahtjeva adresatu putem tijela kojem se upućuje zahtjev, a da se dostava provodi na temelju informacija koje navodi tijelo koje je podnositelj zahtjeva [39]. Iz navedenog slijedi da dostava čini dio postupka izvršenja na koji upućuje članak 12. stavak 3. Direktive 76/308 te da se, u skladu s tom odredbom, bilo koji postupak kojim se pobija dostava mora započeti pred nadležnim tijelom države članice u kojoj se nalazi tijelo kojem se upućuje zahtjev [40].

57. Kao treće, Sud je utvrdio da se dostava instrumenta kojim se dozvoljava provedba ne može smatrati urednom kada je izvršena na teritoriju države članice u kojoj se nalazi tijelo kojem se upućuje zahtjev, na jeziku koji adresat ne razumije i koji nije službeni jezik te države članice. Sud je smatrao da je „funkcija pravodobne dostave da omogući adresatu da razumije predmet i uzrok dostavljenog pismena

36 Ovaj scenarij je razmatran u presudi od 2. travnja 2009., Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, t. 27. i 33. i navedena sudska praksa).

37 Vidjeti presudu od 16. srpnja 2015., Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, t. 49.).

38 Presuda od 14. siječnja 2010., Kyrian (C-233/08 EU:C:2010:11, t. 42.)

39 *Ibid.*, t. 46.

40 *Ibid.*, t. 47.

te da brani svoja prava”[41] te da djelotvorna dostava svih instrumenata i odluka koji proistječu iz države članice u kojoj se nalazi tijelo koje je podnositelj zahtjeva mora istodobno poštovati legitimne interese adresata obavijesti[42]. Obavijest na njemačkom jeziku u Češkoj Republici nije ispunila navedene uvjete u vezi s obranom prava i poštovanjem adresatovih legitimnih interesa.

58. Sud je zauzeo stajalište da je u nedostatku odredbi u Direktivi 76/308 o posljedicama koje nastaju kada je obavijest sastavljena na jeziku koji nije službeni jezik države članice kojoj se podnosi zahtjev „na nacionalnom sudu da primijeni nacionalno pravo pri čemu mora osigurati potpunu učinkovitost prava Zajednice, a što može dovesti do toga da se nacionalno pravo koje je doneseno imajući u vidu potpuno unutarnju situacije tumači kako bi ga se primijenilo na predmetnu prekograničnu situaciju”[43]. Navedeno je jedino podložno načelima ekvivalentnosti i djelotvornosti[44].

59. Međutim, u predmetu Kyrian nije bilo nikakve pravne ili činjenične poteškoće u vezi s narušavanjem redoslijeda radnji pomoći previđenih direktivama 2010/24 i 2008/55, naime da prvo ide zahtjev za informacije[45], zatim dostava relevantnog potraživanja adresatu putem tijela kojem se upućuje zahtjev[46], nakon čega slijedi zahtjev za naplatu[47]. Upravo se narušavanje tog redoslijeda dogodilo u glavnom postupku jer je tužitelj primio odluku o procjeni iz 2009. nakon, a ne prije pobijanog provedbenog instrumenta. Stoga treba razmotriti spada li činjenica da obavijest o osporavanom potraživanju nije *uopće* dostavljena prije izdavanja i dostave jedinstvenog instrumenta kojim se dozvoljava provedba sukladno članku 12. Direktive 2010/24 u parametre formulirane u predmetu Kyrian, navedene ranije u tekstu, a u kojem se slučaju provedba jedinstvenog instrumenta kojim se dozvoljava provedba može pobijati u državi članici kojoj je upućen zahtjev unatoč tomu što je instrument napisan na jeziku države članice kojoj je upućen zahtjev.

3. Povelja i glavni postupak

60. Čim država članica podnese zahtjev za jedan od oblika pomoći predviđenih Direktivom 2010/24, takva situacija postaje „uređena” pravom Unije[48]. To znači da se cjelokupna Direktiva 2010/24, uključujući njezin članak 14., mora tumačiti u skladu s temeljnim načelima prava i temeljnim pravima, kao što su pravo na djelotvornu sudsku zaštitu i njegovi sastavni dijelovi[49] izraženi u članku 47. Povelje. To znači i da sudski nadzor, u rukama sudova države članice kojoj se upućuje zahtjev nije, kako bi se to moglo zaključiti iz odluke u predmetu Kyrian, samo ograničen na načela djelotvornosti i ekvivalentnosti[50].

41 *Ibid.*, t. 58.

42 *Ibid.*, t. 57.

43 *Ibid.*, t. 61. i navedena sudska praksa

44 *Ibid.*, t. 62. i navedena sudska praksa

45 Članak 4. Direktive 2008/55 i članci 5. i 6. Direktive 2010/24

46 Članak 5. Direktive 2008/55 i članci 8. i 9. Direktive 2010/24

47 Članci 6. do 18. Direktive 2008/55 te članci 10. do 18. Direktive 2010/24

48 Presuda od 7. ožujka 2017., X i X (C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, t. 45.). Vidjeti slično, u kontekstu Direktive 2011/16/EU od 15. veljače 2011. o administrativnoj suradnji u području oporezivanja i stavljanju izvan snage Direktive 77/799/EEZ (SL 2011., L 64, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 1., str. 363.), presudu od 16. svibnja 2017., Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373, t. 32. do 42.).

49 Vidjeti t. 72.

50 Vidjeti t. 58. *supra*.

61. Nadalje, iako se u polju 7. pobijanog provedbenog instrumenta navodi da je datum „dostave prvotnog instrumenta koji omogućuje izvršenje" bio 15. srpnja 2009. (što odgovora datumu objave osporavanog potraživanja u Službenom glasilu Grčke), u pismenom očitovanju grčke vlade navodi se da je usporedan pokušaj dostave tužitelju putem veleposlanstva u Dublinu bio neuspješan. Nadalje je grčki agent na raspravi naveo da tužitelj nije bio u potpunosti upoznat s predmetom protiv njega sve do 14. studenoga 2013., kada je primio engleski prijevod odluke o procjeni iz 2009. godine [51].

62. Sukladno navedenom, smatram da je datum dostave obavijesti o osporavanom potraživanju s dovoljnom preciznošću, koja daje tužitelju pravičnu mogućnost da uloži djelotvoran pravni lijek, kako zahtijeva članak 47. Povelje [52], bio 14. studenoga 2013., nakon primitka engleskog prijevoda odluke o procjeni iz 2009.

B. Postupak predviđen direktivama 2010/24 i 2008/55

63. Ustaljena je sudska praksa pri tumačenju neke odredbe prava Unije da je potrebno uzeti u obzir ne samo njezin tekst već i kontekst u kojem nastaje i ciljeve koji se ostvaruju pomoću pravila kojih je dio [53]. Da bismo osigurali puni učinak i autonomno tumačenje Direktive 2010/24, ponajprije treba voditi računa o njezinu općem ustroju i ciljevima [54].

64. Kako je ranije navedeno, Sud je u predmetu Kyrian utvrdio da je „prvi korak" u izvršenju u kontekstu uzajamne pomoći dostava svih instrumenata i odluka u vezi s potraživanjem i/ili njegovom naplatom koji potječu iz države članice u kojoj se nalazi tijelo koje je podnositelj zahtjeva adresatu putem tijela kojem se upućuje zahtjev, a da se provodi na temelju informacija koje navodi tijelo koje je podnositelj zahtjeva [55]. Kako će biti obrazloženo niže u tekstu, navedeno se mora primijeniti i u slučaju kada država članica pokuša dostaviti obavijest o potraživanju bez pomoći tijela kojem se upućuje zahtjev, a što je bio slučaj u glavnom postupku.

65. Ovaj nužan uvjet jednako se odražava u općem ustroju Direktive 2010/24 i Direktive 2008/55, koje propisuju redoslijed za pružanje pomoći koji se sastoji od razmjene informacija [56], zatim dostave [57], pa naplate [58] te u činjenici da obje direktive onemogućuju zahtjev za naplatu ako se potraživanje samo i/ili instrument kojim se dozvoljava provedba [59] pobijaju u državi članici koja podnosi zahtjev [60]. Iz navedenog slijedi da dostava obavijesti o potraživanju prethodi zahtjevu za njegovu naplatu i izvršenje.

51 Napominjem da je, bez zahtjeva za uzajamnu pomoć ili neke druge mjere sukladno pravu Unije, koja bi bila mjerodavna za spor, dostava objavom u grčkom službenom glasilu unutarnje pitanje te države članice i da je sukladno tomu za svako njezino pobijanje isključivo mjerodavno pravo te države članice. Vidjeti presude od 26. veljače 2013., Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, t. 60.) te Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, t. 29.).

52 U točki 100. presude od 18. srpnja 2013., Komisija/Kadi i dr. (C-584/10 P, C-593/10 P, C-595/10 P, EU:C:2013:518), Sud je odlučio da članak 47. Povelje zahtijeva pružanje dovoljnih informacija kako bi zainteresirani imali mogućnost da obrane svoja prava „u najboljim mogućim uvjetima" i da odluče „potpuno poznavajući činjenice, je li korisno obratiti se nadležnom sucu" kao i omogućavanje „tom sucu da obavlja nadzor nad zakonitošću predmetne oduke."

53 Primjerice presuda od 6. lipnja 2013., MA i dr. (C-648/11, EU:C:2013:367, t. 50. i navedena sudska praksa)

54 Presuda od 14. siječnja 2010., Kyrian (C-233/08, EU:C:2010:11, t. 35.)

55 T. 56. *supra*

56 T. 45. *supra*

57 T. 46. *supra*

58 T. 47. *supra*

59 „Instrument koji omogućuje izvršenje" je različit od „jedinstvenog instrumenta kojim se dozvoljava provedba" koji je predviđen člankom 12. Direktive 2010/24. Drugonavedeni je instrument koji se primjenjuje na zahtjeve za naplatu.

60 Članak 11. Direktive 2010/24 i članak 7. Direktive 2008/55

66. Uz navedeno, Provedbena uredba Komisije br. 1189/2011 [61] i njezina prethodnica, Uredba Komisije br. 1179/2008 [62], provedbeni propisi koji prate Direktivu 2010/24 odnosno Direktivu 2008/55, predviđaju standardne obrasce za provedbu postupka dostave i naplate, a koji su organizirani po redoslijedu [63].

67. Što se tiče povijesti nastanka Direktive 2010/24, Komisijin prvotni prijedlog je naglašavao njezinu predanost „pojednostavljivanju i pojašnjavanju prava Zajednice" [64]. Nadalje, cilj Direktive 2010/24 je, kako je navedeno u jednoj od njezinih uvodnih izjava, stvaranje „jedinstvenog" sustava pomoći kod naplate na unutarnjem tržištu [65].

68. Unatoč navedenom, iz teksta članaka 4. i 5. Direktive 2008/55, odredaba o uzajamnoj pomoći koje su bile na snazi u mjerodavno vrijeme, slijedi da grčke vlasti nisu imale obvezu ni tražiti od irskih vlasti dodatne informacije uz one koje su imale u spisu predmeta vezano za tužiteljevu adresu ni tražiti od njih da tužitelju dostave odluku o procjeni iz 2009. [66]. Sukladno tekstu članaka 4. i 5. Direktive 2008/55 obje te radnje slijede „na zahtjev tijela koje je podnositelj zahtjeva" te je njihova diskrecijska priroda zadržana u Direktivi 2010/24 [67].

69. Ako je, međutim, rezultat nekorištenja tih mogućnosti da prvi korak obavješćivanja adresata uslijedi tek nakon izdavanja jedinstvenog instrumenta kojim se dozvoljava provedba zahtjeva, sukladno članku 12. Direktive 2010/24, naplata zahtjeva se može pobijati, u skladu s odlukom u predmetu Kyrian, pred sudovima države članice kojoj se upućuje zahtjev, a koja onda može primijeniti nacionalno pravo uz poštovanje općih pravnih načela i temeljnih prava koja su bitna za postupak naplate (poput prava na djelotvornu sudsku zaštitu iz članka 47. Povelje) kao i načela ekvivalentnosti i djelotvornosti [68].

70. U suprotnom bi države članice, pukim izdavanjem jedinstvenog instrumenta kojim se dozvoljava provedba sukladno članku 12. Direktive 2010/24 i započinjanjem postupka naplate, imale mogućnost ispraviti vlastite propuste vezane za dostavu zahtjeva.

71. Kako će biti objašnjeno niže u tekstu, ovu analizu podupire praksa Suda vezana za pravo obrane u kontekstu prava na djelotvornu sudsku zaštitu sukladno članku 47. Povelje.

61 Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1189/2011 od 18. studenoga 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila u vezi s određenim odredbama Direktive Vijeća 2010/24 (SL 2011., L 302, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 22., str. 193.)

62 Uredba od 28. studenoga 2008. o utvrđivanju detaljnih pravila u vezi s određenim odredbama Direktive 2008/55 (SL 2008., L 319, str. 21)

63 Uredba br. 1179/2008 sadržavala je obrazac koji je uređivao zahtjev za informacije, ali on nije predviđen Uredbom br. 1189/2011.

64 COM(2006) 605 *final*, Bruxelles, 19.10.2006., str. 2.

65 Vidjeti uvodnu izjavu 20.

66 Vidjeti obvezni sustav uspostavljen Uredbom (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima („dostava pismena") i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 (SL 2007., L 324, str. 79.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 7., str. 171.). Novije razmatranje vidjeti u presudi od 2. ožujka 2017., Henderson (C-354/15, EU:C:2017:157).

67 Vidjeti članke 5., 8. i 10. Direktive 2010/24. Treba napomenuti da smanjivanje broja okolnosti u kojima tijelo koje je podnositelj zahtjeva može tražiti pomoć u dostavi, koje se javljaju u članku 8. Direktive 2010/24 EU, u usporedbi s člankom 5. Direktive 2008/55, nije bilo na snazi 27. travnja 2009., u vrijeme izdavanja odluke o procjeni iz 2009.

68 T. 60. *supra*

C. Povreda članka 47. Povelje

72. Načelo djelotvorne sudske zaštite, koju pojedinci uživaju na temelju prava Unije i koje je sadržano u članku 47. Povelje, sastoji se od različitih elemenata među kojima su osobito pravo obrane, načelo jednakosti oružja, pravo na pristup sudu i pravo biti savjetovan, branjen i zastupan [69]. Načelo jednakosti oružja, prema kojem svaka stranka mora imati razumnu mogućnost iznošenja svojeg stajališta pod uvjetima koji ju ne stavljaju u bitno nepovoljniji položaj u odnosu na protivnu stranku [70], primjenjuje se u pravu Unije na javnopravne i građanske postupke [71].

73. Sud je također presudio da postojanje povrede prava obrane i prava na djelotvornu sudsku zaštitu treba ocjenjivati s obzirom na posebne okolnosti svakog slučaja, a osobito s obzirom na prirodu akta o kojem je riječ, kontekst u kojem je on donesen i pravna pravila kojima se uređuje predmetno pravno područje [72].

74. Ako bi redoslijed obavijesti, dostave i zahtjeva za provedbu bio poremećen, na način da bi dostava obavijesti o potraživanju uslijedila nakon izdavanja jedinstvenog instrumenta kojim se dozvoljava provedba, to bi gotovo neizbježno uzrokovalo probleme vezane za poštovanje prava na djelotvornu sudsku zaštitu prema članku 47. Povelje. Činjenično stanje u glavnom postupku to zaista i pokazuje.

75. Naime, poštovanje prava obrane opće je načelo prava Unije koje se primjenjuje kada tijela vlasti namjeravaju protiv neke osobe poduzeti mjeru koja će na nju negativno utjecati. Na temelju tog načela, adresatima odluka koje značajno utječu na njihove interese mora se omogućiti da učinkovito iznesu svoja stajališta u vezi s činjenicama na kojima uprava namjerava temeljiti svoju odluku. Ta dužnost obvezuje upravna tijela država članica kada poduzimaju mjere koje ulaze u područje primjene prava Unije, čak i ako mjerodavan propis izričito ne predviđa takvu formalnost [73].

76. Agent grčke vlade na raspravi je naveo da je tužitelj u srpnju 2002. prijevodom na engleski jezik i drugom pomoći obaviješten o carinskoj istrazi koja je okončana odlukom o procjeni iz 2009. Tužitelj se tada, međutim, odlučio ne izjašnjavati. Ako bi navedeno bilo točno, a što tužitelj pobija u svojem pisanom očitovanju, ne bi se postavljalo pitanje nepoštovanja prava obrane u tom ranom stadiju postupka [74].

77. U svakom slučaju su se, ipak, problemi vezani za poštovanje prava obrane u kontekstu prava na djelotvornu sudsku zaštitu sukladno članku 47. Povelje pojavili kasnije jer je tužitelj obaviješten o odluci o procjeni iz 2009. i time o detaljima osporavanog potraživanja tek *nakon* dostave pobijanog provedbenog instrumenta putem tijela kojem se upućuje zahtjev. Potonji je stigao zajedno sa zahtjevom za plaćanje tijela kojem se upućuje zahtjev datiranim 14. studenoga 2012., dok je tužitelj o detaljima osporavanog potraživanja obaviješten godinu dana kasnije primitkom engleskog prijevoda odluke o procjeni iz 2009.

69 Presuda od 26. srpnja 2017., Sacko (C-348/16, EU:C:2017:591, t. 32. i navedena sudska praksa)

70 ESLJP, 23. svibnja 2016., Avotiņš protiv Latvije, CE:ECHR:2016:0523JUD001750207, t. 119.

71 Vidjeti primjerice presudu od 28. srpnja 2016., Ordre des barreaux francophones et germanophone i dr. (C-543/14, EU:C:2016:605, t. 40. do 42.).

72 Presuda od 26. srpnja 2017., Sacko (C-348/16, EU:C:2017:591, t. 41. i navedena sudska praksa)

73 Presuda od 17. prosinca 2015., WebMindLicenses (C-419/14, EU:C:2015:832, t. 84. i navedena sudska praksa)

74 Dok je Sud u presudi od 3. srpnja 2014., Kamino International Logisitics and Datema Hellmann Worldwide Logistics (C-129/13 i C-130/13, EU:C:2014:2041, t. 29.), naznačio da se pravo na dobru upravu iz članka 41. Povelje i pravo obrane iz članka 48. Povelje primjenjuju na tijela država članica koja primjenjuju Carinski zakonik Zajednice, u presudi od 17. srpnja 2014., YS i dr. (C-141/12 i C-372/12, EU:C:2014:2081, t. 67.), odlučio je da se članak 41. Povelje primjenjuje na institucije, tijela, urede i agencije Unije. Vidjeti i presudu od 17. prosinca 2015., WebMindLicenses (C-419/14, EU:C:2015:832, t. 83.), u kojoj je Sud dodao da članak 48. Povelje štiti predmnijevanje nevinosti i pravo obrane samo u odnosu na osobu koja je „optuženik". Za novije razmatranje o području primjene članka 41. Povelje u vezi s općim načelima prava, prava obrane i prava na dobru upravu, vidjeti mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Bobeka u predmetu Ispas, (C-298/16, EU:C:2017:650, t. 74. do 91.).

78. Takav redoslijed doveo je tužitelja u bitno nepovoljniji položaj u odnosu na tijelo koje je podnositelj zahtjeva jer time tužitelj nije bio u mogućnosti „razumjeti predmet postupka i uzrok radnje o kojoj je obaviješten te braniti svoja prava", kako zahtijeva odluka Suda u predmetu Kyrian [75], kada je 14. studenoga 2012. primio zahtjev za plaćanje koji je sadržavao samo pobijani provedbeni instrument tijela kojem se upućuje zahtjev.

79. Nadalje, sukladno sudskoj praksi, iako je nastala u kontekstu pravosudne suradnje u građanskim stvarima, utvrđeno je da pravo na pravičan postupak, predviđen člankom 47. Povelje, zahtijeva da sve sudske odluke budu obrazložene kako bi tuženiku omogućile razumijevanje razloga njezine osude i dale mogućnost ulaganja pravnog lijeka na djelotvoran i učinkovit način [76]. Navedeno se mora primijeniti i u kontekstu tumačenja Direktive 2010/24 i posljedica koje proizlaze iz propusta države članice da koristi mogućnost pomoći u dostavi zahtjeva koja je predviđena sada u člancima 8. i 9. Direktive 2010/24 [77].

80. Tužitelju u glavnom postupku nije dana razumna mogućnost da iznese svoje stajalište jer je pobijani provedbeni instrument sadržavao u osnovi samo sljedeće informacije: visinu osporavanog potraživanja koje se odnosi na carine, državu članicu porijekla, datum donošenja odluke o osporavanom potraživanju i datum kad je postala izvršna, (navodni) datum dostave prvotnog instrumenta koji omogućuje izvršenje (koji je u slučaju iz glavnog postupka odluka o procjeni iz 2009.) te adresu nadležnog carinskog ureda. Manjak informacija je pogoršan dugim vremenskim razmakom između činjeničnog stanja, koje se odvilo u srpnju 2002. i koje je dalo povod za osporavano potraživanje, i dostave akta o procjeni iz 2009. na engleskom jeziku u studenome 2013. putem tijela koje je podnositelj zahtjeva. Jednostavno rečeno, ti čimbenici zajedno su doveli do toga da tužitelj nije bio u stanju ustanoviti koji je predmet potraživanja i razlog postupka protiv njega [78].

81. Stoga, manjak informacija, koje su u pobijanom provedbenom instrumentu dane tužitelju, ne poštuje bit prava na djelotvornu sudsku zaštitu i prava na pravično suđenje iz članka 47. Povelje niti je u skladu s načelom proporcionalnosti, a što je nužno da bi ograničenje prava priznatih Poveljom bilo zakonito u skladu s člankom 52. stavkom 1. Povelje [79].

82. Štoviše, pružanje informacije o adresi na kojoj bi tužitelj mogao dobiti „daljnje informacije o potraživanju" u pobijanom provedbenom instrumentu [80] ne može ispraviti manjkavosti u dostavi obavijesti o osporavanom potraživanju. Irski propis, koji provodi Direktivu 2010/24 [81], ne sadržava takvu obavezu, koja bi se mogla nametnuti tužitelju, niti se ona može nametnuti ili izvesti iz Direktive 2010/24 s obzirom na to da direktive same ne mogu nametati obveze pojedincima [82].

83. Prema tome, tužitelju se ne može prigovoriti što se, preko svojih odvjetnika, obratio tijelu kojem se upućuje zahtjev u razdoblju između 28. studenoga 2012. i 14. svibnja 2014. da bi dobio više informacija. Navedeno uključuje izričit zahtjev tužiteljevih odvjetnika tijelu kojem se upućuje zahtjev da im proslijedi odluku o procjeni iz 2009.

75 T. 57. *supra*

76 Presuda od 6. rujna 2012., Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, t. 53. i navedena sudska praksa). Vidjeti i presudu od 23. listopada 2014., flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, t. 51. i 52.).

77 Vidjeti slično u kontekstu članka 6. stavka 1. EKLJP-a, ESLJP, 31. svibnja 2016., Gankin i dr. protiv Rusije, *CE*:ECHR:2016:0531JUD000243006, t. 39. Strankama u postupku mora biti „pružena primjerena mogućnost da učinkovito iznesu svoja stajališta".

78 Rješenje Suda od 28. travnja 2016., Alta Realitat (C-384/14, EU:C:2016:316, t. 86.)

79 Presuda od 27. rujna 2017., Puškár (C-73/16, EU:C:2017:725, t. 62.)

80 Polje 8. pobijanog provedbenog instrumenta

81 Statutory Instrument No 643/2011, bilješka 18.

82 Vidjeti noviju presudu od 10. listopada 2017., Farrell (C-413/15, EU:C:2017:745, t. 31. i navedena sudska praksa). Čak i u kontekstu Uredbe br. 44/2001, Sud je odlučio da članak 34. stavak 2. navedene uredbe, a koji se odnosi na presude zbog izostanka „ne znači da tuženik mora poduzeti daljnje korake koji prekoračuju uobičajenu pažnju u obrani njegovih prava, poput onih koji se sastoje u tome da se upozna sa sadržajem odluke donese u drugoj državi članici". Vidjeti presudu od 7. srpnja 2016., Lebek (C-70/15, EU:C:2016:524, t. 40.).

84. Tužitelju se također ne može prigovoriti što je tražio pravni savjet grčkog odvjetnika 19. studenoga 2015. da bi saznao je li pobijanje odluke o procjeni iz 2009. zakašnjelo prema grčkom pravu. Štoviše, pravni savjet od 19. studenoga 2015. uzrokovao je opravdano mišljenje ili zabludu da je razdoblje za pobijanje odluke o procjeni isteklo.

85. Tijelo koje je podnositelj zahtjeva moglo je postupati u skladu s Poveljom na sljedeći način. Moglo je izreći upravnu kaznu istodobno s kaznenom sankcijom, čime bi se izbjegla sumnja u povredu načela *ne bis in idem* sukladno članku 50. Povelje (vidjeti više o tome u točki 90.).

86. Tijelo koje je podnositelj zahtjeva također je moglo reagirati i obvezati tužitelja na plaćanje osporavanog potraživanja prije nego što je prošlo 6 godina i 6 mjeseci otkad je tužitelj oslobođen od optužbi u kaznenom postupku, a osobito jer Direktiva 2010/24 sadržava i vremensko ograničenje za podnošenje zahtjeva za pružanje pomoći, što bi moglo upućivati na postojanje obveze dužne pažnje države članice koja podnosi zahtjev. Članak 18. stavak 2. Direktive 2010/24 omogućuje tijelima kojima se upućuje zahtjev da odbiju pružiti oblike pomoći propisane u članku 5. te člancima 7. do 16. „ako je prvotni zahtjev za pomoć u skladu s člancima 5., 7., 8., 10. ili 16., podnesen za potraživanja koja su starija od 5 godina, počevši od datuma dospijeća potraživanja u državi članici koja podnosi zahtjev do datuma prvotnog zahtjeva za pomoć.” Navedenim bi se izbjegle komplikacije vezane za kašnjenje i za članak 47. Povelje.

87. Također, nakon što je tijelo koje je podnositelj zahtjeva odlučilo u lipnju 2009. dostaviti tužitelju odluku o procjeni iz 2009., moglo je iskoristiti mogućnosti predviđene Direktivom 2008/55, propisom o uzajamnoj pomoći na snazi u mjerodavnom razdoblju, te osigurati da preko tijela kojem se upućuje zahtjev dobije preciznije informacije o tužiteljevoj adresi (članak 4.) ili dostavi obavijest tužitelju o potraživanju (članak 5.). Navedenim bi se izbjegle poteškoće vezane za kašnjenje i za članak 47. Povelje.

88. Da je tijelo koje je podnositelj zahtjeva učinilo navedeno, tijelo kojem se upućuje zahtjev u potpunosti bi bilo upoznato s predmetom nakon što bi primilo pobijani provedbeni instrument te bi redoslijed – razmjena informacija, dostava i zatim zahtjev za provedbu – propisan Direktivom 2010/24 i njezinim prethodnicama bio poštovan. Obraćanje grčkom veleposlanstvu i slanje gore opisanog „poziva”[83] nije zajamčilo dostavu pod uvjetima koji bi bili u skladu s člankom 47. Povelje.

89. Stoga smatram da dopis o pozivu na plaćanje, koji je tijelo kojem se upućuje zahtjev poslalo 14. studenoga 2012., čini radnju izvršenja u smislu članka 14. stavka 2. Direktive 2010/24 i da je dostava navedenog dopisa od strane tijela kojem se upućuje zahtjev izvršena pod uvjetima koji nisu bili u skladu s pravom na djelotvornu sudsku zaštitu u smislu članka 47. Povelje, s obzirom na to da je zahtjev za plaćanje dostavljen prije obavijesti o osporavanom potraživanju. Podredno, nadležnost tijela države članice kojem se upućuje zahtjev prema članku 14. stavku 1. Direktive 2010/24 za sporove vezane za instrumente kojima se dozvoljava provedba pretpostavlja da je očuvan redoslijed – zahtjev za informaciju, dostavu i provedu – ustanovljen Direktivom 2010/24, ne dovodeći u pitanje tekst članka 14. stavka 1. te uvodne izjave 12. Ako to nije slučaj, na nadležnim tijelima države članice kojoj je upućen zahtjev jest da provjere usklađenost postupka provedbe s člankom 47. Povelje.

90. Kao takva, margina prosudbe irskih sudova u glavnom postupku ne proteže se na pitanja kao što su: je li zahtjev u skladu s načelom *ne bis in idem* (članak 50. Povelje) kako je smatrao Europski sud za ljudska prava u odluci u predmetu Kapetanios i dr. protiv Grčke[84]; ili odnosi li se osporavano potraživanje zapravo na optužbu za kazneno djelo, a ne na jedno od potraživanja koja su navedena u

83 Vidjeti t. 15. i 16. *supra*

84 ESLJP, 30. travnja 2015., Kapetanios i dr. protiv Grčke, CE:ECHR:2015:0430JUD000345312

članku 2. Direktive 2010/24. Ne bi bilo u skladu sa statusom uzajamne pomoći kao jednim od strukturnih načela prava Unije ako bi ovlasti nacionalnog suda koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku bile šire od preispitivanja posljedica izdavanja jedinstvenog instrumenta kojim se dozvoljava provedba prije dostave obavijesti o osporavanom potraživanju putem tijela kojem se upućuje zahtjev.

VI. Završne napomene

91. Iz spisa predmeta proizlazi da tužitelj traži naknadu štete od tijela kojem se upućuje zahtjev na nekoliko osnova. S obzirom na to da nije upućeno pitanje o aspektima prava Unije vezanima za taj dio spora, dovoljno je navesti da ništa u spisu predmeta ne upućuje na to da je dokazan bilo koji od kriterija navedenih u sudskoj praksi Suda za tu vrstu odgovornosti [85].

VII. Zaključak

92. Imajući u vidu gore navedeno, smatram da na pitanja koja je uputio High Court (Visoki sud, Irska) treba odgovoriti kako slijedi:

U okolnostima glavnog postupka i uzimajući u obzir punu učinkovitost prava Unije, članku 14. stavcima 1. i 2. Direktive Vijeća 2010/24/EU od 16. ožujka 2010. o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja vezanih za poreze, carine i druge mjere ne protivi se to da nacionalni sud pri utvrđivanju izvršivosti „jedinstvenog instrumenta kojim se dozvoljava provedba”:

(i) primijeni pravo na djelotvornu sudsku zaštitu iz članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima u odnosu na zahtjev za provedbu;

(ii) uzme u obzir ciljeve Direktive 2010/24 o pružanju uzajamne pomoći uz poštovanje prava na djelotvornu sudsku zaštitu iz članka 47. Povelje.

85 Vidjeti primjerice nedavnu presudu od 28. srpnja 2016., Tomášová (C-168/15, EU:C:2016:602, t. 22. i navedena sudska praksa).